

TEATELEHED

Tartu Ülikooli

TAIMEHAIGUSTE-KATSEJAAMALE

kahjulikkude taimehaiguste ja para-
siitseente kohta.

..... maakond vald

Teadetesaatja korrespondent Nr.

Nimi:

Tähele panna!

Täidetud teatelehed palutakse katsejaamale ära saata
järgmistel tähtaegadel:

- 1. juulil
- 1. augustil
- 1. septembril
- 15. oktoobril

Viibimata tuleb aga teatada: 1) kui haigus
5-mas tiheduse järgus esineb ja väga suurt kahju
sünnitab ja 2) kui kartulivähk ette tuleb.

Juhatuskiri korrespondentidele.

1. Selleks, et alati teada, missugused taimehaigused, millal ja missugusel määral kuskil esinevad, palub Tartu Ülikooli Taimehaiguste Katsejaam teateid saata, järjekindlalt, kaane esimesel küljel ülestähendatud tähtaegadeks. Saatmise aadress:

Taimehaiguste Katsejaam, Raadi mõis, üle Tartu.

2. Ülestähendatud tähtaegadel tuleb ka neil kordadel teatada, kui kaane viimasel küljel ülesloetud taimehaigustest ühtki ei ole esinenud. Sarnastel juhtumistel teatage „taimehaiguseid ei olnud.“

Viibimata tuleb aga teatada: 1) kui haigus 5-mas tiheduse järgus esineb ja väga suurt kahju sünnitab ja 2) kui kartulivähk ette tuleb.

3. Ühel lehel antakse teateid ainult ühe haiguse, kahjuliku seene eht parasiitaimede kohta. Kui kõik tarvilikud teated ühele lehele ära ei mahu, tuleb teine leht lisaks võtta. Kõik ühekorraga täidetud teatelehed tulevad ühe ühise ümbriku sees ära saata, et vähem postikulusid oleks.

4. Kui taimehaiguse, kahjuliku seene ehk parasiitaimede nimetus mitte kindlasti teada ei ole, siis saatke haige taime osa ehk ainult tükikene haigest kohast ühes teatelehega Katsejaama, kus ta ära määratakse. Selleks paigutage haige taime osa, kas kuivatuspaberi ehk lihtsa ajalehe paberi vahele, kus ta ära kuivab. Kui aga sarnased taime osad, nagu õunad, kartulad jne. haiged on, mida raske paberi vahele paigutada ja kuivatada, siis tuleb neid (kel see võimalik) 20% formalini ehk piirituse sisse, väikesesse purgikesse paigutada ja nendes saata.

5. Neljanda (4) küsimuse peale teatelehes vastates, tarvitage järgmist tabelit ja andke oma otsus ainult numbriga teada:

Hindamise Nr.		Küsimus Nr. 4 peale (Haigete taimete arvu kohta)
1	tähendab	Harva üksikud
2	„	Üksikud
3	„	Keskmisel arvul
4	„	Palju
5	„	Väga palju

6. Kuuenda (6) küsimuse peale on soovitav, et kahju puudades oleks üles tähendatud; kus see aga mitte võimalik ei ole, siis tarvitage järgmist tabelit ja vastake küsimuse peale numbritega:

Hindamise Nr.		Küsimus Nr. 6 peale (Kahju suuruse kohta)
1	tähendab	Kahju ei ole nimetamise väärt
2	„	Kahju väike
3	„	Kahju keskmine
4	„	Kahju suur
5	„	Kahju väga suur

7. Kui mõne küsimuse vastamine raskusi sünnitab või ei ole hästi arusaadav, siis nõudke Katsejaamalt seletust.

8. Kui kõik teatelehed täis, siis nõudke Katsejaamalt uusi lehti.

9. Ühelegi melle adresseeritud postisaadetisele ei ole vaja postmarke pääle panna.

TEATED**taimehaiguste ja parasiitseente kohta**

..... maakonnast vallast.

1. Taimehaiguse nimetus (ehk parasiitseene või taime nimetus) mis haiguse esile kutsub?
2. Taime nimetus (võimalikult ühes sordi nimetusega), kus haigus esineb?
3. Missugused taime osad (lehed, varred, juured, viljad jne.) on haiged ja kuidas need haiged taimeosad välja näevad?
4. Kui sagedasti leidub haigeid taimi (1, 2, 3, 4, 5)?
5. Kui suur on maa-ala (põllupind) tiinudes (ehk riia-vakamaades) kus haigus esineb? (Viljapuude ja -põõsaste juures on soovitatav siin umbkaudne puude ehk põõsaste arv tähendada).
6. Kui suur on arvatav kahju ühe riia-vakamaa (ehk ühe puu või põõsa kohta puudades rehkendades)?
7. Millal haigus { algas? kuu päev.
lõppes? kuu päev.

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määrdul?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:.....

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:.....

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:.....

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määdul?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud
„.....“.....192 a.

Teadetesaatja
korrespondent Nr.
nimi:.....

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:.....

TEATED

taimehaiguste ja parasiitseente kohta

.....maakonnast.....vallast.

1. Taimehaiguse nimetus (ehk parasiitseene või taime nimetus) mis haiguse esile kutsub?
2. Taime nimetus (võimalikult ühes sordi nimetusega), kus haigus esineb?
3. Missugused taime osad (lehed, varred, juured, viljad jne.) on haiged ja kuidas need haiged taimeosad välja näevad?
4. Kui sagedasti leidub haigeid taimi (1, 2, 3, 4, 5)?
5. Kui suur on maa-ala (põllupind) tiinudes (ehk riia-vakamaades) kus haigus esineb? (Viljapuude ja -põõsaste juures on soovitatav siin umbkaudne puude ehk põõsaste arv tähendada).
6. Kui suur on arvatav kahju ühe riia-vakamaa (ehk ühe puu või põõsa kohta puudades rehkendades)?
7. Millal haigus { algas? kuu päev.
lõppes? kuu päev.

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

Teadetesaatja

„.....“.....192 a.

korrespondent Nr.

nimi:.....

TEATED

taimehaiguste ja parasiitseente kohta

..... maakonnast vallast.

1. Taimehaiguse nimetus (ehk parasiitseene või taime nimetus) mis haiguse esile kutsub?
2. Taime nimetus (võimalikult ühes sordi nimetusega), kus haigus esineb?
3. Missugused taime osad (lehed, varred, juured, viljad jne.) on haiged ja kuidas need haiged taimeosad välja näevad?
4. Kui sagedasti leidub haigeid taimi (1, 2, 3, 4, 5)?
5. Kui suur on maa-ala (põllupind) tiinudes (ehk riia-vakamaades) kus haigus esineb? (Viljapuude ja -põõsaste juures on soovitatav siin umbkaudne puude ehk põõsaste arv tähendada).
6. Kui suur on arvatav kahju ühe riia-vakamaa (ehk ühe puu või põõsa kohta puudades rehkendades)?
7. Millal haigus { algas? kuu päev.
lõppes? kuu päev.

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määdul?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:

TEATED

taimehaiguste ja parasiitseente kohta

.....maakonnastvallast.

1. Taimehaiguse nimetus (ehk parasiitseene või taime nimetus) mis haiguse esile kutsub?
2. Taime nimetus (võimalikult ühes sordi nimetusega), kus haigus esineb?
3. Missugused taime osad (lehed, varred, juured, viljad jne.) on haiged ja kuidas need haiged taimeosad välja näevad?
4. Kui sagedasti leidub haigeid taimi (1, 2, 3, 4, 5)?
5. Kui suur on maa-ala (põllupind) tiinudes (ehk riia-vakamaades) kus haigus esineb? (Viljapuude ja -põõsaste juures on soovitatav siin umbkaudne puude ehk põõsaste arv tähendada).
6. Kui suur on arvatav kahju ühe riia-vakamaa (ehk ühe puu või põõsa kohta puudades rehkendades)?
7. Millal haigus {

{	algas?	kuu	päev.
}	lõppes?	kuu	päev.

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:

8. Teated põlluharimise, väetamise, külviaja, taimekasvatamise ja ilmade kohta, mis ühenduses haigusega?
9. Missugusid võitlusabinõusid haiguse vastu on tarvitatud ja mis tagajärgi need andsid?
10. Kas sama haigus ka lähemas ümbruskonnas on esinenud, kus ja missugusel määral?
11. Kui suur on umbes kogu maa-ala tiinudes (ehk riia-vakamaades), kus teie eelpool nimetatud haiguse kohta tähelepanekud olete teinud?
12. Kas sama haigus ka eelmistel aastatel on esinenud ja kui sagedasti?
13. Muud teated, mis veel haigusega ühenduses ehk kuidagi teisiti tähtsad on?

Teateleht täidetud

„.....“.....192 a.

Teadetesaatja

korrespondent Nr.

nimi:.....

Taimihaiguste nimestik

mille kohta on soovitatav korrespondentidelt alaliselt teateid saada:

Kõrsviljadel ja kõrsheintel —

1. Nõgipääd (terade asemel tekib must nõgi).
2. Roosted (lehtedel ja kõrtel mitmekujulised ja mitmevärvilised täpikesed ja triibud).
3. Tungalterad.
4. Lumiseen (talivilja orastel kevadel lumelagunemise ajal ämblikuvõrgutaoline hallituse kord, mille tõttu nendelt kohtadelt oras hoopis ära kaob).

Kartulil —

1. Pääliste mädanik (sügisel uduste ilmadega kartuli päälised lähevad mustaks, hakkavad mädanema ja surevad ära).
2. Mugulate pehmemädanik (mugulad muutuvad pehmeks pudrutaoliseks masseks).
3. Mugulate kõvamädanik.
4. Mugulate kärnatõbi (mugulate kestale tekiavad väikesed kärnakesed).
5. Kartuli juurtepõletik (suvel üksikud kartuli põõsad lähevad kollaseks ja kuivavad ära. Kui sarnane põõsas ülestõmmatud saab, siis võib näha, et varred on maapinna ligidal mustad ehk tumepruunid just nagu ärapõlenud).
6. Kartulivähk (kartuli mugulad muutuvad kärnataolisteks kobarateks).

Ristikheinal —

1. Ristikheina vähk (ristikheina taimed surevad ära — enamasti talvel ja kevadel vara. Kui sarnane taim ettevaatlikult üles kaevata, siis võib näha et sarnase taime juur täiesti mädanenud on ja sagesi võib selle mädanenud juure külles väikesid musti käsnakesi leida, mis säält aga kergesti ära kukuvad).
2. Ristikheina siid (peenikene niidisarnane väänlev taim ümber ristikheina varte ja lehevarte).

Linal —

1. Kõrre pigihaigus (lina kõrred muutuvad kohati mustaks ja kuivavad ära).

Kapsal —

1. Juurepõletik (juurte külge kasvavad suured mügarad, munad).

Karumarjal —

1. Ameerika jahukaste.

Õuna ja pirnipuudel —

1. Puuvilja kärnatõbi (mustad ja hallid plekid õuntel ja pirnidel).
2. Puuvilja mädanik (puuviljad mädanevad ja kuivavad puu otsas juba ära).

Kirsi- ja murelipuudel —

1. Kiviviljade mädanik (õied ja noored viljad kuivavad suurte hulkadena ära).

Kreegi- ja ploomipuudel —

1. Kiviviljade kotthaigus (õigete viljade asemel tekivad pikergused ilma kivita viljad mis varsti maha langevad).

Peetidel —

1. Peeditaimede juurepõletik (noored taimed vaevalt alles ülessetõusnud muutuvad maapinnalt mustaks ja surevad ehk surevad juba enne maapinnale jõudmist).

Päälle selle on soovitatav et korrespondent, ka kõigi teiste haiguste kohta mida tema on tähele pannud, alati teateid saadaks vaatamata selle pääle kas neid siin nimekirjas leidub ehk ei.